

รูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
A PARTICIPATORY SAFETY MANAGEMENT MODEL FOR EDUCATIONAL
OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
THE BASIC EDUCATION COMMISSION

พชญ นรสิงห์, ธีระวัฒน์ มอนโรสง* และวีรภัทร ภัทรกุล

Pachata Norasingha, Teerawat Montaisong and Weeraphat Phattharakul

สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Educational Administration, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: teerawatmontaisong@gmail.com

Received February 8, 2025; Revised March 10, 2025; Accepted March 13, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 381 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางบริหารการศึกษา จำนวน 9 คน เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ ร่างรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบ เก็บข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่ม และจากแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ภาควิชาการด้านบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา 3) การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา และ 4) มาตรการและขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา ผลการประเมินคุณภาพด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบพบว่า มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) คิดเป็นร้อยละ 97.40 และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.96$) คิดเป็นร้อยละ 99.20

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารจัดการความปลอดภัย, การมีส่วนร่วม, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) Develop a participatory safety management model for Educational Opportunity Expansion Schools under the Office of the Basic Education Commission, and 2) evaluate the quality of the developed model. The sample consisted of 381 Educational Opportunity Expansion Schools under the Office of the Basic Education Commission. The participants were school administrators from these schools. The focus group sample included nine educational administration experts. The research instruments included a draft of the participatory safety management model and a questionnaire to evaluate its quality. Data were collected through document analysis, concepts, theories, related research, focus group discussions, and a quality assessment form. Quantitative data were analyzed by using means and percentages, while qualitative data were examined through descriptive analysis. The study found that: 1) The developed model consists of four components: (a) a network of safety management partners in educational institutions, (b) participation in safety management, (c) safety management processes, and (d) safety measures and scope in educational institutions. 2) The evaluation of the model's feasibility and usefulness showed that it achieved the highest level of feasibility ($M = 4.87$, 97.40%) and the highest level of usefulness ($M = 4.96$, 99.20%).

Keyword: Safety Management Model, Participate, Educational Opportunity Expansion School

บทนำ

โรงเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อเด็กมาก ทั้งนี้เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนจะใช้เวลาส่วนใหญ่ทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ อยู่ในโรงเรียน การสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารไม่สามารถละเลยได้ เพราะเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยมุ่งเน้นให้โรงเรียนเป็นพื้นที่ปลอดภัยของผู้เรียนทุกคน มีระบบและกลไกการป้องกันดูแลความปลอดภัย ให้กับนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้เรียนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ สร้างภูมิคุ้มกันรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีและเทคโนโลยี ในการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ และชีวิตวิถีถัดไป (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

การบาดเจ็บในเด็ก (Child Injury) เป็นปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญของทั่วโลก โดยจากรายงานขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ปี พ.ศ. 2562 พบว่า ในแต่ละปีมีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เสียชีวิตจากการบาดเจ็บมากกว่า 630,000 คน ในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2558-2562 พบว่ามีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เสียชีวิตจากการบาดเจ็บทั้งหมดเฉลี่ยปีละ 2,105 คน หรือวันละเกือบ 6 คน (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2565) นอกจากอุบัติเหตุยังมีภัยและ

ความรุนแรงในรูปแบบอื่นที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจ เช่น ภัยธรรมชาติ ภัยจากไซเบอร์ ภัยจากการคุกคามทางเพศ ยาเสพติด ภัยที่เกิดจากโรคอุบัติใหม่ รวมถึงภัยจากการกลั่นแกล้งรังแก (bullying) ทำให้ผู้อื่นเจ็บปวดทางกายและใจ อาจเกิดขึ้นเพียงเพื่อความสนุกสนานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเพื่อนที่มักมองกันเป็นเรื่องธรรมดา (กุลวานีย์ เจะมิง และคณะ, 2565) ประเทศไทยมีเด็กนักเรียนที่โดนกลั่นแกล้งในโรงเรียนปีละ 600,000 คน หรือร้อยละ 40 ถือเป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากประเทศญี่ปุ่น ช่วงอายุที่โดนการกลั่นแกล้งรุนแรงมากที่สุดคือช่วงอายุ 13–18 ปี รูปแบบในการการกลั่นแกล้งมีทั้งทางร่างกาย ทางจิตใจ และการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในโรงเรียนคือ มาตรการด้านความปลอดภัยส่วนใหญ่ยังคงเน้นกลุ่มวัยแรงงานเป็นเป้าหมายหลัก ถึงแม้ปัจจุบันจะมีนโยบายด้านความปลอดภัยในโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ยังคงขาดการบังคับใช้อย่างจริงจัง โดยพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย แผน และมาตรฐานความปลอดภัย รวมทั้งนโยบายด้านความปลอดภัยต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากจำนวนงบประมาณที่ได้ไม่เพียงพอจึงทำให้ขาดความสามารถในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ อีกทั้งโรงเรียนขนาดเล็กยังขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน รวมไปถึงการสนับสนุนจากองค์กรและหน่วยงานของเอกชน ขาดทีมสหวิชาการที่เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยที่จะให้ข้อเสนอแนะและแนวทางในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินการด้านความปลอดภัยทั้งสิ้น (สุชีรา ใจหวัง และจันทรีศรี ภูติธริวัฒน์, 2561) การแก้ปัญหาความปลอดภัยในสถานศึกษาจะเป็นระบบและมีความยั่งยืน ไม่ใช่เพียงแค่โรงเรียนเท่านั้นที่มีหน้าที่ดูแลนักเรียนให้ปลอดภัยแต่รวมถึงครอบครัวของนักเรียน ชุมชน และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ก็ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้กับนักเรียน (วราภรณ์ บุญเชียง, 2564) ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมย่อมจะช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการสถานศึกษาดำเนินไปตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน อีกทั้งมีส่วนช่วยให้การพัฒนาสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ภายใต้การขับเคลื่อนด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป (พชฎ นรสิงห์ และสิริธัญญา โกษะ, 2567)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว โรงเรียนจำเป็นต้องมีรูปแบบการบริหารจัดการความปลอดภัยที่มีความเหมาะสม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบความปลอดภัยในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนมีความปลอดภัย และเพื่อให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อประเมินคุณภาพรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษา และสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดของนักวิชาการพบว่า

กฤษฎา ศรีสุชาติ (2559) กล่าวว่า การสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกมิติ ต้องมีการดำเนินการใน 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพโรงเรียน 2) ด้านระบบคุ้มครองเด็ก 3) ด้านการเดินทางไปกลับโรงเรียน 4) ด้านความปลอดภัยกิจกรรมการเรียน 5) ด้านหลักสูตรความปลอดภัย และ 6) ด้านแผนฉุกเฉินในโรงเรียน

จารุวรรณ เหยิบไธสงค์ (2563) กล่าวว่า การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน ควรต้องกำหนดนโยบายมาตรการให้ชัดเจน และต่อเนื่อง มีการกำหนดระเบียบข้อบังคับด้านความปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีระบบการกำกับติดตามที่เชื่อถือได้ มีการวางแผนด้านบุคลากรงบประมาณ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยให้เหมาะสม โดยอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

เอนอชมา วัฒนาบุรณนธ์ (2548) ได้กำหนดแนวทางการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนไว้ ดังนี้ 1) การจัดทำนโยบายและแผนการดำเนินงาน 2) การจัดทำแผนปฏิบัติงาน 3) จัดสรรงบประมาณ 4) การดำเนินงานตามแผน 5) การบริหารบุคลากรและการบริหารจัดการความปลอดภัย 5) การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัย 6) การกำกับติดตามการบริหารความปลอดภัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กำหนดมาตรการความปลอดภัยในสถานศึกษา ได้แก่ 1) การป้องกัน 2) การปลูกฝัง และ 3) การปราบปราม โดยมาตรการดังกล่าวต้องครอบคลุมขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย ดังนี้ 1) การใช้ความรุนแรง 2) อุบัติเหตุ 3) การถูกละเมิดสิทธิ์ 4) ผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดของนักวิชาการ พบว่า

สมบัติ นามบุรี (2562) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่ม นอกจากนี้ Cohen & Uphoff (1981) ยังได้เสนอไว้ว่าการมีส่วนร่วมนั้นสมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สุพักตร์ เลยกกลาง (2566) กล่าวว่า ขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการบริหารจัดการความปลอดภัย โดยพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ยังมีการดำเนินการกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย การกำหนดแผนและมาตรฐานความปลอดภัย รวมทั้งนโยบายด้านความปลอดภัยที่ต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทรัพยากรบุคคลของโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนน้อย จึงทำให้การบริหารด้านความปลอดภัยในโรงเรียนมีข้อจำกัด ทั้งด้านการกำหนดแนวทางปฏิบัติ

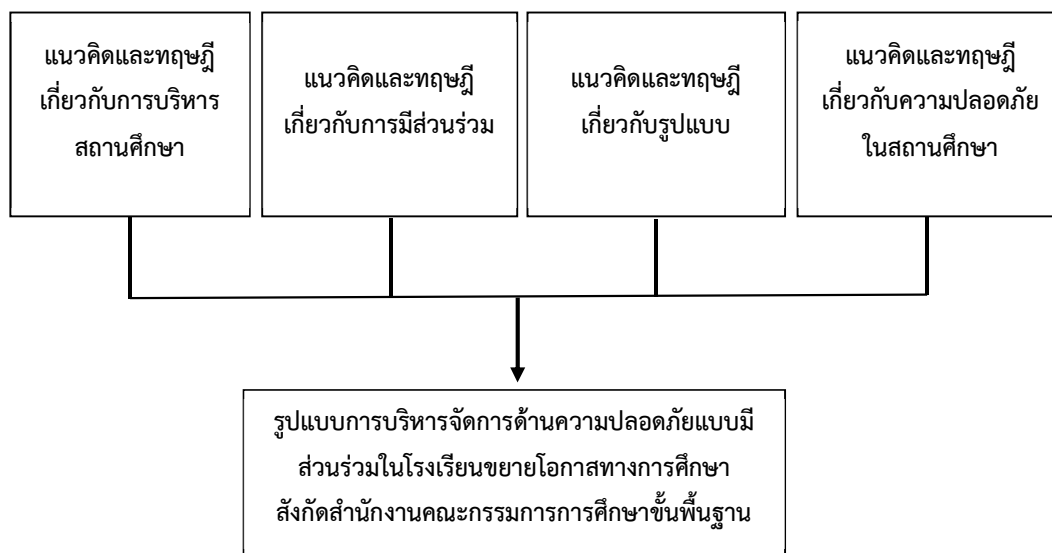

เพื่อความปลอดภัย ด้านการกำหนดแผนและมาตรการความปลอดภัย และด้านนโยบายด้านความปลอดภัย

จากแนวคิดและทฤษฎีข้างต้น จะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาความปลอดภัยในสถานศึกษาให้เป็นระบบและมีความยั่งยืน ต้องใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการสถานศึกษาด้านมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงสามารถนำแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวมาสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎี และสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อยดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม และความปลอดภัยในสถานศึกษา มายกร่างรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ได้แก่

2.1.1 เป็นหรือเคยเป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษาที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป จำนวน 3 คน

2.1.2 เป็นหรือเคยเป็นผู้ช่วยราชการสถานศึกษา ในโรงเรียนขนาดกลางหรือขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปทางบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน

2.1.3 เป็นหรือเคยเป็นผู้ช่วยราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปทางบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 ร่างรูปแบบการบริหารจัดการความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.2 แบบให้ความเห็นการสนทนากลุ่ม เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจำนวน 9 คน ผู้วิจัยได้นำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม ได้อภิปรายซักถามและให้ข้อเสนอแนะตลอดจนให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในการวิจัย ระหว่างการสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเทปการสนทนากลุ่มเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการจัดทำผลการวิจัย

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาจัดทำข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) (จำเนียร จวงตระกูล และคณะ, 2563) แล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินคุณภาพรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. หน่วยในการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 1 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6,787 โรงเรียน (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

3. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เทคนิคและการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ทั้งนี้ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ อ้างอิงตามตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane ซึ่งกำหนดให้มีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 หรือระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ของขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 378 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 1 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่เนื่องจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดภูเก็ต เป็นจังหวัดที่มีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาน้อย จึงทำให้คำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ไม่ถึง 1 โรงเรียน จึงได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนใน 3 จังหวัดนี้ จังหวัดละ 1 โรงเรียน ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 381 โรงเรียน

4. วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 โรงเรียน ตามขั้นตอนดังนี้ คือ แบ่งกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกพื้นที่ภูมิศาสตร์เป็น 4 ภาค จากนั้นจำแนกจังหวัดในแต่ละภูมิภาค และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากจากรายชื่อโรงเรียนในแต่ละจังหวัดในภูมิภาคเพื่อให้ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 381 โรงเรียน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน มีดัชนีความสอดคล้องไม่น้อยกว่า 0.5 และนำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธี Cronbach Alpha ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

6. การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินคุณภาพด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และร้อยละ (Percentage) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของข้อมูลตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert method) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) กำหนดไว้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในระดับน้อยที่สุด

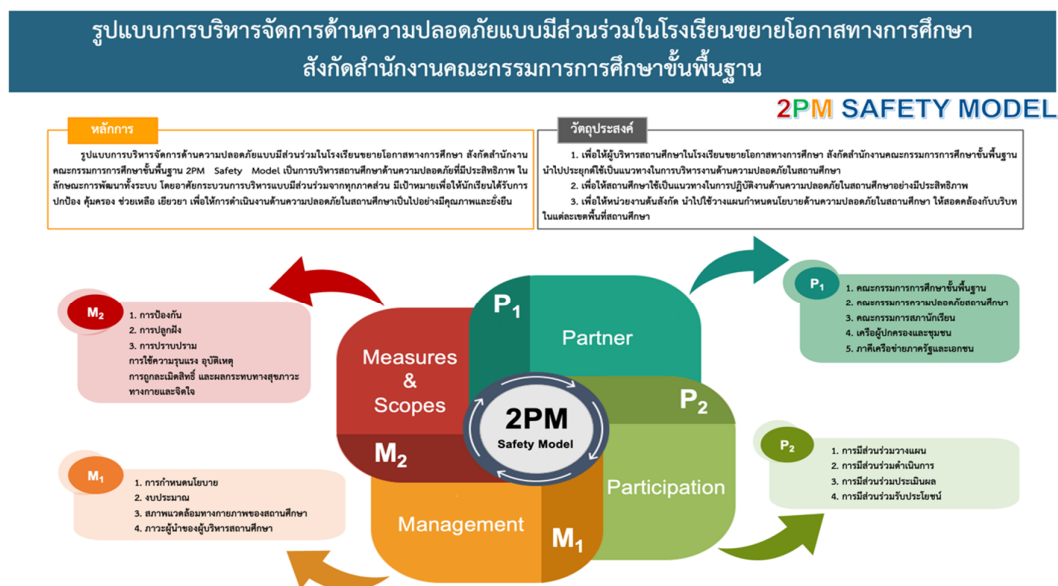
ผลการวิจัย

การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) กับผู้ทรงคุณวุฒิ ได้รูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีชื่อว่า 2PM Safety Model ที่มี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ภาควิชาการด้านบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา (Partner: P₁) ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) คณะกรรมการความปลอดภัยสถานศึกษา 3) คณะกรรมการสถานักเรียน 4) เครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน 5) ภาควิชาการภาครัฐและเอกชน องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา (Participation: P₂) ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมวางแผน 2) การมีส่วนร่วมดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมประเมินผล 4) การมีส่วนร่วมรับประโยชน์ องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา (Management: M₁) ประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบาย 2) งบประมาณ 3) สภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานศึกษา และ 4) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 4 มาตรการและขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา (Measures and Scopes: M₄) ประกอบด้วย 1) มาตรการด้านการป้องกัน 2) มาตรการด้านการปลุกฝัง 3) มาตรการด้านการปราบปราม โดยมาตรการนี้จะครอบคลุมขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษาทั้ง 4 กลุ่มภัย ได้แก่ 1) การใช้ความรุนแรง 2) อุบัติเหตุ 3) การถูกละเมิดสิทธิ 4) ผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ ดังแผนภาพที่ 2

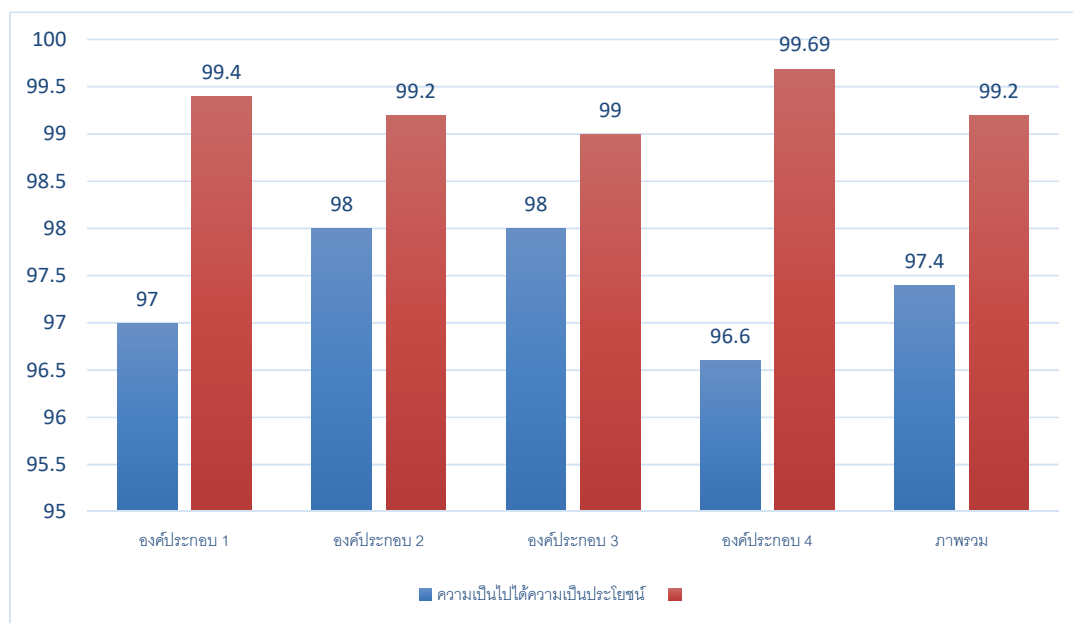
ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความเป็นไปได้ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.87$) คิดเป็นร้อยละ 97.40 เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา และ องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.90$) คิดเป็นร้อยละ 98.00 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 1 ภาควิชาการด้านบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.85$) คิดเป็นร้อยละ 97.00 อยู่ในระดับมากที่สุด และองค์ประกอบที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 4 มาตรการและขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.85$) คิดเป็นร้อยละ 96.60 อยู่ในระดับมากที่สุด ดังแผนภาพที่ 3

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความเป็นประโยชน์ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.96$) คิดเป็นร้อยละ 99.20 เมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 4 มาตรการและขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.98$) คิดเป็นร้อยละ 99.69 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 1 ภาควิชาการด้านบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.97$) คิดเป็นร้อยละ 99.40 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการความปลอดภัย

ในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.96$) คิดเป็นร้อยละ 99.20 อยู่ในระดับมากที่สุด และองค์ประกอบที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.95$) คิดเป็นร้อยละ 99.00 อยู่ในระดับมากที่สุด ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 2 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แผนภาพที่ 3 แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ภาวการณ์ช่วยเหลือด้านบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา (Partner: P₁) ประกอบด้วย คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการความปลอดภัยสถานศึกษา คณะกรรมการสถานักเรียน เครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน และภาวการณ์ช่วยเหลือภาครัฐและเอกชน องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา (Participation: P₂) ประกอบด้วย มีส่วนร่วมวางแผน มีส่วนร่วมดำเนินการ มีส่วนร่วมประเมินผล และมีส่วนร่วมรับประโยชน์ องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา (Management: M₁) ประกอบด้วย การกำหนดนโยบาย งบประมาณ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานศึกษา และภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และองค์ประกอบที่ 4 มาตรการและขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา (Measures and Scopes: M₂) ประกอบด้วย มาตรการด้านการป้องกัน มาตรการด้านการปลุกฝัง และมาตรการด้านการปราบปราม โดยมาตรการนี้จะครอบคลุมขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษาทั้ง 4 กลุ่มภัย ได้แก่ การใช้ความรุนแรง อุบัติเหตุ การถูกละเมิดสิทธิ และผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ เป็นการบริหารสถานศึกษาด้านความปลอดภัยในลักษณะการพัฒนาทั้งระบบ อาศัยกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับการปกป้อง ค้ำครอง ช่วยเหลือ เยียวยา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบลวรรณ ภวากานันท์ และศรีณีย์ กอสนาน (2565) ที่ศึกษาเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมของผู้สูงอายุโดยองค์กรเครือข่าย พบว่ารูปแบบของการมีส่วนร่วมมี 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์หรือรับผลประโยชน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารังค์ จันฤทธิ และคณะ (2567) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบคือ 1) ปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา 2) ผู้มีส่วนร่วมด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา 3) ขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา และ 4) กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ อุไร ปัญญาสิทธิ (2561) กล่าวว่า รูปแบบคือกรอบแนวคิดหรือวิธีการในการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบที่มีการจัดวางแบบแผน มีคำบรรยาย หรือแผนผังไดอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อแสดงให้เห็นองค์ประกอบสำคัญของเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เข้าใจง่ายขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์

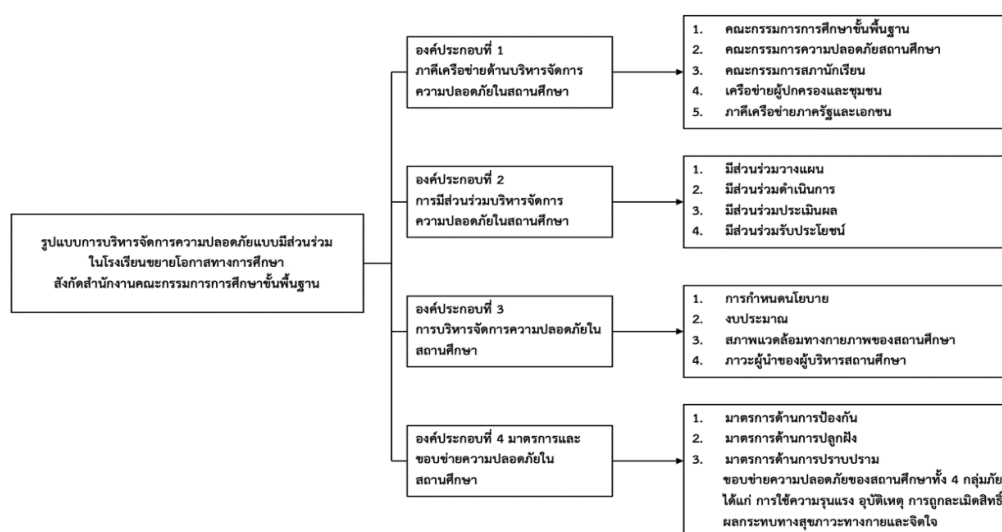
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.87$) คิดเป็นร้อยละ 97.40 มีความเป็นไปได้ที่จะนำไปปรับใช้ในการดำเนินงานได้จริง คะแนนเฉลี่ยด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.96$) คิดเป็นร้อยละ 99.20

โดยสามารถนำไปใช้บริหารจัดการ วางแผนกำหนดนโยบาย รวมถึงการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธรินทร์ สมบูรณ์ (2556) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ ภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และเพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบพบว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง และ มีความเป็นประโยชน์ โดยทำให้ได้ข้อมูลป้อนกลับมาปรับปรุงการดำเนินงานโครงการและทำให้ผลการดำเนินงาน โครงการประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขำ แสงจันทร์ (2561) ที่ศึกษาเรื่อง การวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชนเพื่อสร้างอาชีพในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยด้านความเหมาะสมรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนะ บัวสนธ์ (2562) ที่กล่าวว่า หลังจากการยกย่องรูปแบบการบริหารแล้ว ต้องมีการนำรูปแบบการบริหารที่จัดทำขึ้นนี้ไปประเมินหรือตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการบริหารดังกล่าว ในประเด็นของความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบที่จะนำมาใช้ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง ซึ่งอาจใช้วิธีการสร้างเป็นแบบประเมินรูปแบบการบริหารให้ผู้เชี่ยวชาญทำแบบประเมิน และนำผลที่ได้ไปปรับปรุงรูปแบบตามภารกิจต่อไป

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

แผนภาพที่ 4 แสดงองค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แผนภาพที่ 4 แสดงถึงองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาควิชาหรือฝ่ายด้านบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา 3) การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา และ 4) มาตรการและข้อบ่งชี้ความปลอดภัยในสถานศึกษา

สรุป

1. รูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2PM Safety Model เป็นการบริหารสถานศึกษาด้านความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ ในลักษณะการพัฒนาทั้งระบบ โดยอาศัยกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนได้รับการปกป้อง ค้ำครอง ช่วยเหลือ เยียวยา เพื่อให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ภาควิชาหรือฝ่ายด้านบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา และองค์ประกอบที่ 4 มาตรการและข้อบ่งชี้ความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยต้องครอบคลุมข้อบ่งชี้ความปลอดภัยของสถานศึกษาทั้ง 4 กลุ่มภัย คือ การใช้ความรุนแรง อุบัติเหตุ การถูกละเมิดสิทธิ และผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ

2. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถนำไปใช้บริหารจัดการ วางแผน กำหนดนโยบาย รวมถึงการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ควรนำรูปแบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้วางแผนกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับบริบทในแต่ละเขตพื้นที่สถานศึกษา

1.2 ควรมีการกำหนดกิจกรรม และดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม สามารถนำลงสู่การปฏิบัติที่เห็นผลเป็นเชิงประจักษ์ เช่น กิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย กิจกรรมสัปดาห์ความปลอดภัย เป็นต้น

1.3 เขตพื้นที่สถานศึกษาควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ และมีการติดตามประเมินผลการใช้

รูปแบบ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงองค์ประกอบและกระบวนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ต่อไป

2.2 ควรศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการความปลอดภัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2565). *สถานการณ์การเสียชีวิตจากการบาดเจ็บ (Injury) ของเด็กในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558-2562*. <https://ddc.moph.go.th/uploads/publish/1343520221109024056.pdf>
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *รายงานประจำปีกระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2563*. <https://dmh.go.th/ebook/files/รายงานประจำปีกรมสุขภาพจิต%20ปีงบประมาณ%202563.PDF>
- กฤษฎา ศรีสุชาติ. (2559). *การพัฒนาตัวบ่งชี้และคู่มือโรงเรียนปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กุลวานีย์ เจะมิง และคณะ. (2565). *โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแนวทางการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสามัญศึกษาของรัฐ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. คณะพยาบาลศาสตร์ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ข้า แสงจันทร์. (2561). *การวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชนเพื่อสร้างอาชีพในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล*. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(2), 1546-1563.
- จารุวรรณ เหยิบโธสงค์. (2563). *การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนเอกชน จังหวัดปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- จำเนียร จวงตระกูล และคณะ. (2563). *การนำเสนอและการแสดงข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. *วารสารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย*, 2(4), 1-11.
- ธำรงค์ จันทฤทธิ์, สติพร เซาว์ชัย และฉลอง ชาตรุประชีวิน. (2567). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา*. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 9(9), 778-792.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์.
- พชฎ นรสิงห์ และสิริญา โกษะ. (2567). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา*. *วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น*, 11(2), 107-118.
- พัชรินทร์ สมบูรณ์ พรทิพย์ ไชยโส และกรัณฐรัตน์ บุญช่วยธนาสิทธิ์. (2556). *การพัฒนารูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด*. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 7(2), 166-183.

- รัตน์ บัสนันท์. (2562). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราภรณ์ บุญเชียง. (2564). *อนามัยโรงเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นานา.
- สมบัติ นามบุรี. (2562). ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(1), 183-197.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา 2564*. <https://aya1.go.th/files/202205101652166127.pdf>
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). <https://www.obec.go.th/wp-content/uploads/2023/04/นโยบายและจุดเน้น-66-PDF.pdf>
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). <http://www.bopp.go.th>
- สุชีรา ใจหวัง และจันทร์ศม ภูติอริยวัฒน์. (2561). การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 15(28), 50-61.
- สุพักตร์ เลยกกลาง. (2566). การบริหารด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 3(1), 465-474.
- อุบลวรรณ ภาวกานันท์ และศรัณย์ กอสนาน. (2565). *รูปแบบการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมของผู้สูงอายุโดยองค์กรเครือข่าย*. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. คณะสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อุไร ปัญญาสิทธิ์. (2561). *รูปแบบการเสริมพลังเพื่อการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เอ็มอัชมา วัฒนบุรานนท์. (2548). *ความปลอดภัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). โอเดียนสโตร์.
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measure for Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies*. Cornell University Press.